

Jeremia 26

1 In het begin van het koningschap van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda, kwam dit woord van de HEERE:

2 Zo zegt de HEERE: Ga in de voorhof van het huis van de HEERE staan en spreek tot alle steden van Juda die komen om zich neer te buigen in het huis van de HEERE, alle woorden die Ik u geboden heb tot hen te spreken. Doe er geen woord van af.

3 Misschien zullen zij luisteren en zich bekeren, zij allen van hun slechte weg. Dan zal Ik berouw hebben over het kwade dat Ik hun denk aan te doen vanwege hun slechte daden.

4 Zeg dan tegen hen: Zo zegt de HEERE: Als u niet naar Mij wilt luisteren door te wandelen volgens Mijn wet, die Ik u heb voorgehouden,

5 door te luisteren naar de woorden van Mijn dienaren, de profeten, die Ik vroeg en laat tot u zend, en u niet hebt willen luisteren,

6 dan zal Ik dit huis maken als Silo, en deze stad zal Ik maken tot een vloek voor alle volken van de aarde.

7 De priesters, de profeten en heel het volk hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis van de HEERE.

8 Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had uit te spreken alles wat de HEERE geboden had tot heel het volk te spreken, dat de priesters, de profeten en heel het volk hem grepen en zeiden: U zult zeker sterven!

9 Waarom hebt u in de Naam van de HEERE geprofeteerd: Dit huis zal worden als Silo en deze stad zal verwoest worden, zodat er geen inwoner meer is? En heel het volk liep te hoop tegen Jeremia in het huis van de HEERE.

10 Toen nu de vorsten van Juda deze woorden hoorden, kwamen zij uit het huis van de koning naar het huis van de HEERE, en gingen bij de ingang van de nieuwe poort van het huis van de HEERE, zitten.

11 Toen zeiden de priesters en de profeten tegen de vorsten en tegen heel het volk: Deze man heeft de doodstraf verdiend, want hij heeft geprofeteerd tegen deze stad, zoals u met eigen oren gehoord hebt.

12 Maar Jeremia zei tegen al de vorsten en tegen heel het volk: De HEERE heeft mij gezonden om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren alle woorden die u gehoord hebt.

13 Nu dan, maak uw wegen en uw daden goed en luister naar de stem van de HEERE, uw God. Dan zal het de HEERE berouwen over het kwaad dat Hij over u uitgesproken heeft.

14 Ik echter, zie, ik ben in uw hand. Doe met mij zoals goed en recht is in uw ogen.

15 Alleen moet u goed weten: als u mij doodt, brengt u onschuldig bloed over uzelf, over deze stad en over de inwoners ervan, want in waarheid, de HEERE heeft mij naar u toe gezonden om al deze woorden ten aanhoren van u uit te spreken.

16 Toen zeiden de vorsten en heel het volk tegen de priesters en tegen de profeten: Deze man heeft niet de doodstraf verdiend, want hij heeft in de Naam van de HEERE, onze God, tot ons gesproken.

17 Ook stonden er mannen op uit de oudsten van het land. Zij zeiden tegen heel het verzamelde volk:

18 Micha uit Moreset heeft in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd. Hij zei tegen heel het volk van Juda: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Sion zal als een akker omgeploegd worden, Jeruzalem zal tot puinhopen worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud.

19 Hebben Hizkia, de koning van Juda, en heel Juda hem ooit ter dood laten brengen? Vreesde hij niet de HEERE? Trachtte hij niet het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad dat Hij over hen uitgesproken had? Wij zijn bezig onszelf een groot kwaad aan te doen!

20 Er was nog een man die in de Naam van de HEERE profeteerde: Uria, de zoon van Semaja, uit Kirjath-Jearim. Hij profeteerde tegen deze stad en tegen dit land overeenkomstig al de woorden van Jeremia.

21 Toen koning Jojakim met al zijn dappere helden en al de vorsten zijn woorden hoorden, wilde de koning hem ter dood brengen. Toen Uria dat hoorde, werd hij bevreesd. Hij vluchtte en kwam in Egypte,

22 maar koning Jojakim stuurde mannen naar Egypte: Elnathan, de zoon van Achbor, en andere mannen met hem, naar Egypte.

23 Die haalden Uria uit Egypte en brachten hem naar koning Jojakim. Toen sloeg hij hem met het zwaard en wierp zijn dode lichaam op de begraafplaats van het gewone volk.

24 Maar de hand van Ahikam, de zoon van Safan, was met Jeremia, zodat men hem niet overgaf in de hand van het volk om hem ter dood te brengen.

Tempelprediking

Het moet in het begin geweest zijn van de regering van Jojakim – die zijn vader Josia heeft opgevolgd als koning van Juda en Jeruzalem – dat de HEERE Zich tot Jeremia richt. De datum staat erbij. Jeremia 26:1 *In het begin van het koningschap van Jojakim, de zoon van Josia, koning van Juda, kwam dit woord van de HEERE.* Jojakim is vanaf 608 v Chr. in totaal 9 jaar aan de macht geweest. Het mag ook iets later geweest zijn. 607 of 605 v Chr. behoren nog steeds tot de beginjaren van zijn regering. We weten dat Juda en Jeruzalem in het eerste deel van zijn regering onder de macht van Egypte vielen en dat hij – na de machtswisseling van 605 na Chr. – als vazal van Babel verder ging. Verderop wordt gerefereerd aan de moord op een profeet die in lijn met Jeremia profeteerde. Die profeet vluchtte naar Egypte maar werd gemakkelijk door de koning teruggehaald. Vermoedelijk speelde dit nog toen Egypte de baas was in Juda en de grens redelijk open. Die profeet werd door Jojakim vermoord. Dit moet voor Jeremia een heel spannend tijd geweest zijn. De tijd van koning Josia – de grote reformator – leek voorgoed voorbij. Jeremia had hier en daar misschien nog wat goodwill maar dat loopt als los zand tussen de vingers weg. Het valt trouwens op dat de profeet Jeremia zich niet in eerste instantie moet richten tot de inwoners van Jeruzalem of tot de koning, maar ‘tot de inwoners van de steden van Juda’. De mensen uit de provincie zijn die dag vrij massaal opgetrokken naar Jeruzalem om – zo staat er letterlijk – hun knieën te buigen voor de HEERE.

De tempelprediking van Jeremia.

Waarschuwing voor de gelovige mensen uit de provincie.

Het is niet bekend hoe de verhoudingen lagen in Jeruzalem en Juda. Het was niet – zoals bij ons in Nederland – bekend hoeveel mensen praktiserend gelovig waren en hoeveel afgehaakt hadden. Bij ons zijn daarover vrij nauwkeurige cijfers bekend. Cijfers zijn natuurlijk cijfers maar ze zeggen wel iets over geloof in Nederland. De enquêteur vraagt blijkbaar naar *de kerkgang* en of men *in een*

persoonlijk God gelooft en of men wel eens bidt? Duidelijk is wel dat de HEERE Zich in de tempelprediking richt tot de gelovigen, niet tot de afvalligen want die zie je daar niet. Jeremia 26:2 *Zo zegt de HEERE: Ga in de voorhof van het huis van de HEERE staan en spreek tot alle steden van Juda die komen om zich neer te buigen in het huis van de HEERE, alle woorden die Ik u geboden heb tot hen te spreken. Doe er geen woord van af.* God heeft het tegen de kerk, zeg maar, niet tegen de maatschappij. Hoewel, het Israël van die tijd kent nog geen *scheiding staat en kerk* maar er zullen mensen geweest zijn die meer en die minder betrokken waren. De betrokken mensen waren in de tempel. Men kan zich afvragen; Hoe bestaat het dat er zoveel kritiek van God is op het gelovige deel van Zijn volk? Wij kregen uit het boek Jeremia misschien wel eens het idee dat niemand in die tijd nog naar de kerk ging. Het tempelplein zou voor ons gevoel misschien wel leeg zijn op hoogtijdagen maar dat berust dus op een vergissing. Er moet een redelijk grote betrokkenheid geweest zijn bij het geloof vanuit de provincie. Maar de enigen die er enthousiast over zijn, zijn de priesters en de (valse) profeten. God en Jeremia voelen blijkbaar eerder weerstand dan dat zij zich aangetrokken voelen tot deze manier van geloven. Hoe bestaat het? Daar ligt het hele tempelplein en masse op de knieën, maar God Die in de tempel woont heeft niet het gevoel dat het voor Hem is. Zou zich ook zo iets in Nederland kunnen voordoen dat er niet alleen een grote afval van het geloof is – waar God verdriet van heeft en boos om is – maar dat het de HEERE ook totaal niet zint wat er in de kerken gebeurt? Zou de HEERE wanneer Hij Zich tot ons zou richten – zoals in die tijd via Jeremia – spreken tot mensen buiten de kerk of daarbinnen? Veel uitleggers zien een verband tussen Jeremia 26 en de beroemde *tempelprediking* van Jeremia 7. Velen denken zelfs dat het om hetzelfde voorval gaat. Als dat waar is zou je de kritiek van God op de gelovigen in Juda uit Jeremia 7 kunnen halen. In Jeremia 7 verwijt de HEERE Zijn volk een groot gebrek aan *rechtvaardigheid en barmhartigheid*. ‘Vraag maar eens aan de weduwen en wezen en vreemdelingen hoe het hen vergaat’, zei Jeremia toen. Jeremia 7:5-7 *Als u echter uw wegen en uw daden werkelijk betert, als u werkelijk recht doet tussen iemand en zijn naaste, als u de vreemdeling, de wees en de weduwe niet onderdrukt, geen onschuldig bloed in deze plaats vergiet, en geen andere goden achternagaat, uzelf ten kwade, dan zal Ik u in deze plaats, in het land dat Ik uw vaders gegeven heb, laten wonen, eeuw uit en eeuw in.* De kwetsbaren in de samenleving hadden het niet gemakkelijk, maar ook de persoonlijke ethiek was allang niet meer wat het geweest is. Jeremia 7:9,10 *Stelen, doodslaan, overspel plegen, valse eden afleggen, reukoffers brengen aan de Baäl, andere goden achternagaan, die u niet gekend hebt, en dan voor Mijn aangezicht komen staan in dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, en zeggen: Wij zijn gered – om al deze gruweldaden te doen?* Het is overigens wel de vraag of het om dezelfde gebeurtenis gaat. Er zijn namelijk nogal wat verschillen tussen Jeremia 7 en 26. In Jeremia 7 bevindt Jeremia zich in *de poort*; in Jeremia 26 op *het tempelplein*. In Jeremia 26 moet hij spreken tot de *mensen uit de provincie*. Zo zijn er meer verschillen. De enige directe overeenkomst tussen de twee optredens is de vergelijking met Silo. God dreigt dat Hij met Jeruzalem hetzelfde gaat doen als Hij met Silo gedaan heeft.

Kennis van de thora

Profeten en de wet

We hebben net – uit Jeremia 7 – enkele van de tien geboden voorbij zien komen. Feitelijk hadden we Jeremia 7 niet echt nodig, want de HEERE verwijst ook in Jeremia 26 naar de geboden. Jeremia 26:4 *Zeg dan tegen hen: Zo zegt de HEERE: Als u niet naar Mij wilt luisteren door te wandelen volgens Mijn wet, die Ik u heb voorgehouden.* Het is de vraag wat men van de wetten van God wist? Kende men de wetten van God wel? Ieder van ons zal verrast opgekeken hebben – maar toch ook wel wat geschrokken zijn – dat men in de tijd van koning Josia het boek Deuteronomium in een offerkist moest terugvinden. Koning Josia moet het boek – volgens de verhalen – indertijd met stijgende verbazing gelezen hebben. Hij schrok zich naar. Als dat de wil van God was dan zaten ze er wel heel ver naast. Hoe bestaat het dat *de Thora* zo ver buiten het gezichtsveld was geraakt? De hervorming onder koning Josia was niet minder dan een soort van aardverschuiving in de religieuze praktijk van Gods volk. Een enorme schoonmaakactie voor alles wat in de gedachten van de mensen, maar ook in het straatbeeld was aangekoekt aan religieuze opvattingen en gebruiken; zaken die totaal niet pasten binnen het geloof van Israël. Wist men dat niet? Waar was *de Thora*? Waar waren de vijf boeken van Mozes? Hadden de priesters – aan wie het onderwijs was toevertrouwd – zitten slapen? Of hielden die zich alleen maar bezig met religieuze voorschriften op hun eigen terrein en zagen ze de rest als vallend onder de verantwoordelijkheid van de koning of de profeten? We weten het niet. Heel toevallig komen we juist in ons hoofdstuk een citaat tegen uit de profetieën van Micha 3:12 Honderd jaar na dato. Iets wat er op wijst dat men zulke boekrolletjes toch ook bewaarde. Hoe ging dat met die boekrollen? Men zegt dat de ballingschap naar Babel er voor gezorgd heeft dat Israël zijn Bijbelse papieren op orde ging brengen. Het is goed mogelijk. Hoe dan ook, men leefde de wet – die God aan Zijn volk gegeven had tijdens de Uittocht– niet na in de tijd van Jeremia. Al stond het zwart op wit in de boekrol, er waren blijkbaar weinig mensen die zich er ook maar iets aan gelegen lieten liggen. Men kon zeggen dat men niet kon lezen. Het was inderdaad een select gezelschap dat de vaardigheid van lezen en schrijven beheerste. Maar men kon niet zeggen dat men nooit van Gods wet gehoord had, want er ging geen moment voorbij of God zond een profeet om Zijn volk te bepalen bij wat goed en fout was.

De tempelprediking van Jeremia

Wet en profeten

Het zijn *de wet en de profeten* die God aan Zijn volk gegeven heeft om ze op de goede weg te bewaren. Jeremia 26:4,5 *Zo zegt de HEERE: Als u niet naar Mij wilt luisteren door te wandelen volgens Mijn wet, die Ik u heb voorgehouden, door te luisteren naar de woorden van Mijn dienaren, de profeten, die Ik vroeg en laat tot u zend, en u niet hebt willen luisteren.*

Niemand kan zeggen 'ik wist het niet'. Iedereen kon het weten. Je moest wel blind zijn als je nog nooit een wet gezien had. En je moest wel helemaal doof zijn als je nog nooit een profeet in Israël had gehoord of gezien. Het waren opzienbarende figuren die veel stof deden opwaaien. Iedereen

had het erover. Als er een groep onder Gods volk is geweest die overtuigd was van het grote belang van de naleving van Gods wet voor Israël dan waren het wel de profeten. Niet alleen kenden de profeten de Thora van God, ze namen de inhoud ervan ook nog eens buitengewoon serieus. De bedreigingen die God bij monde van Zijn profeten uitspreekt aan het adres van de mensen die niet naar Hem luisteren zijn namelijk ook – het zal u niet verbazen – gewoon te vinden in de boeken van de Thora. Deuteronomium 28:15 *Daarentegen zal het gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, niet gehoorzaam bent door al Zijn geboden en Zijn verordeningen, die ik u heden gebied, nauwlettend te houden, dat al deze vervloekingen over u zullen komen en u zullen treffen.* En dan volgen de rampen die Israël – o.a. bij de ballingschap – feitelijk getroffen hebben. In Leviticus – om nog een ander boek uit de Thora te citeren – vinden we hetzelfde. Leviticus 26:14-17 *Maar als u niet naar Mij luistert en al deze geboden niet doet, als u Mijn verordeningen verwerpt en als uw ziel van Mijn bepalingen walgt, zodat u geen enkele van Mijn geboden doet door Mijn verbond te verbreken, dan zal Ik Zelf dit met u doen: Ik zal verschrikking over u brengen, tering en koorts, die uw ogen doen bezwijken en uw leven doen wegwijnen. U zult uw zaad voor niets zaaien, want uw vijanden zullen het opeten. Ik zal Mijn aangezicht tegen u keren, zodat u door uw vijanden verslagen wordt. Zij die u haten, zullen over u heersen. U zult op de vlucht slaan, terwijl niemand u achtervolgt.* Mensen konden niet alleen uit de wet weten dat ze verkeerd zaten, de profeten van de HEERE drukten het volk ook nog eens met de neus op de feiten. Maar men wilde het niet horen. Men sloot de ogen er voor. Zou het nog goed komen?

Zich doof houden voor wat God zegt.

God heeft als doel om het onheil af te wenden, maar dan moet er wel wat veranderen.

We hebben ons al eens eerder afgevraagd of God niet moe wordt om Zijn volk te waarschuwen. Het is vermoedelijk niet alleen een kwestie van de lange adem, maar ook van *recht*. Een werkgever moet – bij het ontslag van een werknemer – bij de rechter een zorgvuldig bijgehouden dossier overleggen. Hij moet verslagen van functioneringsgesprekken kunnen laten zien, met als doel om het functioneren van die werknemer te verbeteren. Je kunt niet zomaar iemand ontslaan. God heeft met Zijn volk en met de wereld *een rechtszaak*. Hij is de hoogste Rechter en de officier van justitie is de satan. Als de rechtsgang mankementen zou vertonen zou de satan er boven op springen. Maar het is niet alleen vanwege *de aanklager van alle gelovigen* dat God wil dat het eerlijk toegaat tussen God en mensen, maar ook om zoveel mogelijk mensen te redden, laat God ons waarschuwen.

Een gewaarschuwd mens telt voor twee.

In die zin kunnen we ons afvragen wie ons volk gaat waarschuwen of onze overheid of de kerken? De christenheid is zo lief en zo positief, zo participatiemaatschappij-achtig; allemaal niet verkeerd, maar er moet toch ook iemand vertellen hoe het er nu in werkelijkheid voorstaat. Als we de kerk en de samenleving spiegelen in het licht van Jeremia lijkt een waarschuwing op zijn plaats zowel voor de kerk als voor de overheid. Hoe verantwoordt de kerk de gelijkstelling man/vrouw in het licht van de Bijbel? Hoe kan de kerk de homoseksuele relatie door de vingers zien en in het slechtste geval goedkeuren? Aan de overheid kunnen vragen gesteld worden over de zogenaamde *rechtsstaat*, waar de politici altijd mee schermen. Hoezo *rechtsstaat* waar abortus tot 24 weken

mogelijk is, terwijl het hartje van de baby bij de 6de week al klopt. De meest kwetsbare mensen hebben geen beschermer. En wat betreft de vrijwillige euthanasie; ook daar gaat het om het actief doden van mensen al betreft het meestal oudere mensen. God gaat over leven en dood, niet de mens. Hoezo *rechtsstaat* als prostitutie gelegaliseerd is. Hoezo *rechtsstaat* als de verkoop en het gebruik van softdrugs legaal is. Wie wetten verandert, verandert het recht. Wie de God van de Bijbel kent kan weten dat de HEERE 'not amused' is. Vooral abortus moet heel slecht vallen bij God, Die *geweld* haat. *Geweld* betekende het einde van de eerste wereld door het water van de zondvloed. Hoe ver is het einde van de tweede wereld door het vuur van het oordeel? 2 Petrus 3:6,7 Waarschuwen doet een mens uit liefde. Wanneer je ziet dat een kind gevaar loopt, roep je: 'Pas op!' Wie de ontwikkelingen in de kerk en in de samenleving en bij de overheid ziet in het licht van Jeremia, krijgt onwillekeurig het onbestemde gevoel: 'Moet iemand ze dat niet gaan vertellen? Zouden die mensen wel weten hoe God over hen denkt? Hoe boos de HEERE is? Dat kan nooit goed aflopen. Als we willen dat ze hun leven veranderen, moet iemand hen dan niet duidelijk maken dat ze op de verkeerde weg zijn?' Misschien zegt u dat iedereen dit bewust of onbewust wel weet. Of .....dat waarschuwen niet helpt omdat 'de meeste mensen zich hier toch niets van aan zullen trekken'. Dat kan wel waar zijn, maar het zijn juist *de uitverkoren mensen* die waarschuwingen van Gods kant wel degelijk nodig hebben.

De oproep tot bekering

De verlichten

God gaf in de tijd van Daniël de *verlichte mensen*, de zogenaamde *verstandigen*, die overigens zelf konden struikelen maar gelukkig ook weer konden opstaan en de goede weg gaan. Daniël 11:33-35 *De verstandigen onder het volk zullen velen onderwijzen. Zij zullen struikelen door zwaard en vlam, door gevangenschap en beroving – dagenlang. Wanneer zij struikelen, zullen zij met weinig hulp geholpen worden. Velen zullen zich echter met vleierijen bij hen voegen. Van de verstandigen zullen er struikelen, om hen te louteren, te reinigen en zuiver wit te maken, tot de tijd van het einde, want het wacht nog tot de vastgestelde tijd.* Misschien is dat wel wat voor ons, gesteld dat we de HEERE liefhebben en dicht bij God en dicht bij de Bijbel willen blijven. Voor wie alleen op God wil vertrouwen en zich aan Hem wil houden – en andere mensen positief wil beïnvloeden om dit ook te doen – voor zulke mensen lijkt de rol van *de verstandige* geknipt. Is dat wat voor u/jou? Wellicht is dat beter dan te streven naar de rol van profeet. Dat is vermoedelijk een te grote broek voor u en voor mij. Maar in het klein – ieder in zijn eigen omgeving – mensen te waarschuwen en te bemoedigen, dat zou voor ieder gelovig mens mogelijk moeten zijn. Wat is er mooier dan iemand die verloren loopt op het goede pad te brengen en op die manier te redden? Jakobus 5:19,20 *Broeders, als iemand onder u van de waarheid is afgedwaald en een ander doet hem terugkeren, weet dan dat hij die een zondaar van zijn dwaalweg doet terugkeren, een ziel zal redden van de dood en een*

menigte van zonden zal bedekken. Een ding is zeker de HEERE staat vierkant achter u als u dit doet. Zo zitten de HEERE en Zijn profeet erin. Niemand mag kunnen zeggen 'dat hij nergens van wist'. Misschien dat de meeste mensen de waarschuwing van zich af laten glijden als water van de eend, maar – zoals gezegd – *de uitverkorene* heeft het wel degelijk nodig om gered te worden. Misschien is dat de reden dat de HEERE Zich nu via de profeet speciaal richt tot de mensen uit de provincie. Als een ding duidelijk uit dit hoofdstuk naar voren komt dan is het wel dat God het volk een faire kans geeft om het tij te keren. 'Het is aan u', zegt de HEERE, 'als u uw leven verandert gaat Mijn dreigement niet door.' Jeremia 26:3 *Misschien zullen zij luisteren en zich bekeren, zij allen van hun slechte weg. Dan zal ik berouw hebben over het kwade dat ik hun denk aan te doen vanwege hun slechte daden.*

Het opgeheven vingertje

Nineve en Hizkia

Het heeft echt wel zin om mensen te waarschuwen. Wie zich hier weinig bij voor kan stellen zou nog eens naar het verhaal van Jona en Nineve moeten kijken. Toen de mensen van Nineve in zak en as zaten – vanwege het oordeel dat volgens Jona boven hun hoofd hing – en te kennen gaven hun leven te willen beteren, ging het oordeel niet door. Jona 3:10 *Toen zag God wat zij deden, dat zij zich bekeerden van hun slechte weg. En God kreeg berouw over het kwade dat Hij gezegd had hun te zullen aandoen, en Hij deed het niet.* Het is echt de intentie van de HEERE dat de dreiging van het oordeel over Jeruzalem als effect heeft dat de mensen zich nog eens achter het oor krabben en hun leven bijstellen. God wil Jeruzalem helemaal niet verwoesten, maar dan moet er wel wat veranderen. Twee tot driemaal toe laat Jeremia – of beter gezegd de HEERE – uitkomen dat God de stad wil redden van de ondergang. Jeremia 26:12,13 *Maar Jeremia zei tegen al de vorsten en tegen heel het volk: De HEERE heeft mij gezonden om tegen dit huis en tegen deze stad te profeteren alle woorden die u gehoord hebt. Nu dan, maak uw wegen en uw daden goed en luister naar de stem van de HEERE, uw God. Dan zal het de HEERE berouwen over het kwaad dat Hij over u uitgesproken heeft.* Hoewel de HEERE een genereus aanbod doet om het oordeel over de stad af te wenden, keren de mensen zich tegen de profeet Jeremia. Ze grijpen hem vast en willen hem de mond snoeren. Als we het goed begrijpen nemen de oudsten uit de provincie het voor Jeremia op omdat de profeet Micha honderd jaar daarvoor ook al zoiets gezegd had. Jeremia 26:17,18 *Ook stonden er mannen op uit de oudsten van het land. Zij zeiden tegen heel het verzamelde volk: Micha uit Moreset heeft in de dagen van Hizkia, koning van Juda, geprofeteerd. Hij zei tegen heel het volk van Juda: Zo zegt de HEERE van de legermachten: Sion zal als een akker omgeploegd worden, Jeruzalem zal tot puinhopen worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud.* Ook de oudsten uit de provincie doen een appél op de bestuurders van Juda en Jeruzalem om te gaan voor verzoening en bekering om het dreigende onheil nog af te wenden. Ze wijzen er op dat koning Hizkia gevoelig was voor wat profeten als Micha zeiden en ingebonden had. Het kwam niet bij Hizkia op om Micha uit de weg te laten ruimen zoals men nu

met Jeremia van plan was. In Jeremia 26:19 klinkt een retorische vraag: *Hebben Hizkia, de koning van Juda, en heel Juda hem ooit ter dood laten brengen?* Het antwoord is: Neen. Hizkia bekeerde zich en zag tot zijn blijde verrassing dat God de legers van Assur – want toen was Assur aan de macht – wegtrokken bij Jeruzalem. De oudsten bleven dit punt naar voren brengen. Jeremia 26:19 *Vreesde hij niet de HEERE? Trachtte hij niet het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen, zodat het de HEERE berouwde over het kwaad dat Hij over hen uitgesproken had? Wij zijn bezig onszelf een groot kwaad aan te doen!* Daar zouden de leiders van Israël van dat moment een voorbeeld aan kunnen nemen. De oudsten waren de profeet Jeremia gunstig gezind al komen ze een beetje als mosterd na de maaltijd. Er was al hulp toegesnel afkomstig uit de kring rondom de koning. We kennen wel een paar van deze raadslieden. Vermoedelijk was Elnatan, de zoon van Achbor van de partij en ook Achikam, de zoon van Safan. Het is vast geen toeval dat hun namen in hetzelfde hoofdstuk worden genoemd. Vooral de laatste zou een grote steun en toeverlaat voor Jeremia worden in bange dagen. Die raadslieden gingen in de poort zitten en vormden een soort van ad hoc rechtbank. Jeremia beriep zich op God. ‘Hij moest het Woord van God doorgeven.’ De raadslieden honoreerden de intenties van de profeet. Dat was de waarheid. Als ze hem zouden aanpakken, zouden ze met God te maken krijgen. Hij kreeg het voordeel van de twijfel. Jeremia 26:16 *Toen zeiden de vorsten en heel het volk tegen de priesters en tegen de profeten: Deze man heeft niet de doodstraf verdiend, want hij heeft in de Naam van de HEERE, onze God, tot ons gesproken.* Jeremia kwam met de schrik vrij. Er was even heel weinig steun voor hem. De priesters, de profeten ja het hele volk had zich tegen hem gekeerd. Het was – wat je noemt – een *narrow escape*. Hoe zou dit verder gaan?

Een snel geïmproviseerde rechtbank spreekt de profeet vrij.

De tijd van verzoening en bekering lijkt definitief voorbij

Jeremia kan praten als Brugman – en daarbij ook nog steun krijgen uit onverwachte hoek – feitelijk is de tijd van verzoening en bekering voorbij. Je ziet vaak twee dingen bij zo’n oproep tot bekering; Of de mensen bekeren zich. Of ze zorgen ervoor dat de profeet zijn mond houdt. Men heeft het namelijk helemaal gehad met Jeremia. Er is geen spoor van bekering. Er is feitelijk maar één wens. Die wens wordt breed gedeeld door de priesters en de profeten en het volk en dat is: ‘Laat die man zijn mond houden.’ Jeremia 26:7-9 *De priesters, de profeten en heel het volk hoorden Jeremia deze woorden spreken in het huis van de HEERE. Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had uit te spreken alles wat de HEERE geboden had tot heel het volk te spreken, dat de priesters, de profeten en heel het volk hem grepen en zeiden: U zult zeker sterven! Waarom hebt u in de Naam van de HEERE geprofeteerd: Dit huis zal worden als Silo en deze stad zal verwoest worden, zodat er geen inwoner meer is? En heel het volk liep te hoop tegen Jeremia in het huis van de HEERE.* Jeremia zei ook nogal wat. Men wist heel goed wat hij bedoelde met Silo. Jeremia was er – zoals gezegd – al eerder over begonnen bij een vorige confrontatie bij de tempel in Jeremia 7. Silo was een plaatsje in Efraïm waar *de tabernakel* van de HEERE – na de verovering van Kanaän – had gestaan. Jozua 18:1 In die tijd was Efraïm, de stam van Jozef, de favoriete stam van God geweest en Silo de plaats waar God Zijn Naam deed wonen. Maar toen de priesters en het volk zich van God afkeerden had God de plaats door de Filistijnen met de grond gelijk laten maken en was Zijn keus op Juda en David en later op Jeruzalem

gevallen. Het was allemaal gebeurd in de tijd toen Eli hogepriester was en zijn zonen Hofni en Pinehas er een puinhoop van maakten. Die kwamen ook tot het onzalige besluit om de ark van de HEERE mee te nemen in de strijd tegen de Filistijnen. Toen ging het helemaal mis. Psalm 78:60,67-70 *Daarom verliet Hij de tabernakel te Silo, de tent waarin Hij woonde onder de mensen. Hij verwierp de tent van Jozef, de stam Efraïm verkoos Hij niet. Maar Hij verkoos de stam Juda, de berg Sion, die Hij liefhad. Hij bouwde Zijn heiligdom, als hoogten, en vast als de aarde, die Hij voor eeuwig grondvestte. Hij verkoos Zijn dienaar David en haalde hem bij de schaapskooien vandaan.*

De verwoesting van het heiligdom in Silo

Stad en tempel

Begrijpelijk wel – aan de ene kant – dat de priesters en de profeten en het volk onthutst waren door de vergelijking met Silo. Als die vergelijking hout sneed zag het er slecht uit voor de tempel en de stad. Over die twee zaken gaat het: de tempel en de stad. Dat voelen ze heel goed aan. Jeremia 26:9 *Waarom hebt u in de Naam van de HEERE geprofeteerd: Dit huis zal worden als Silo en deze stad zal verwoest worden, zodat er geen inwoner meer is?* Het raakt natuurlijk de priesters en de profeten. De priesters omdat *het huis van God* hun werkterrein. Vergeving zonder bekering, dat klopt toch niet? Dat is wat God hen verwijt. Mensen die met hun manier van leven haaks staan op Gods bedoeling, willen tegelijkertijd de indruk wekken dat ze een prima verhouding met God hebben. En de priesters, vinden zij dat allemaal goed? Wat is hun plaats hierin? Zijn zij niet degenen die het volk moeten onderwijzen in de wet? En dan de (valse) profeten. Die zijn ook helemaal uit hun doen. Die lijken een verhaal te hebben over Jeruzalem, *de eeuwige stad* van God. Alsof er van alles kan gebeuren, maar niet de verwoesting van stad en tempel. En het volk gaat er in mee. Het scheelt niet veel of Jeremia wordt gelynd door de woedende menigte. Er was echt wel wat aan de hand hoor. Dat blijkt ook uit de manier van praten. Wat zie je namelijk? Een verheving van de taal. De emoties lopen hoog op. Wij doen er dan wat bijvoeglijke naamwoorden en superlatieven bij in zo'n geval. We hebben het dan over *verschrikkelijk* en *hevig* enz. In het Hebreeuws gaat men in zo'n geval twee van dezelfde werkwoorden achter elkaar gebruiken. Uit dat stapelen merk je de hevigheid van het moment. Zo zegt men dat Jeremia 'dodende gedood' moet worden. Die hevigheid – die in de grondtekst te voelen is – blijft nog wel even doordreunen in de tekst. Iets verderop komen we namelijk opnieuw zo'n stapeling tegen. Jeremia doet er zelf aan mee als hij zegt: U moet *wetende weten* of beter gezegd 'u moet zich wel heel goed realiseren' wat u doet. Jeremia 26:15 *Alleen moet u goed weten: als u mij doodt, brengt u onschuldig bloed over uzelf, over deze stad en over de inwoners ervan.* Tenslotte vragen de oudsten zich hardop af of Hizkia de profeet Micha ook *dodende gedood* heeft. Wij zouden zoiets kunnen zeggen als 'geliquideerd heeft'. Hoe dan ook, de gemoederen zijn verhit. Het spant er om voor Jeremia. Hij brengt het er levend af maar het is *kantje boord*.

Tempel en Jeruzalem liggen gevoelig bij de Joodse bevolking

Ook in de tijd van het Nieuwe Testament blijkt een grote gevoeligheid onder de Joodse bevolking wanneer iemand iets zegt dat de tempel of Jeruzalem – in negatieve zin – raakt.

De Heere Jezus	Mattheus 26:61 <i>Maar ten slotte kwamen er twee valse getuigen, die zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan de tempel van God afbreken en hem in drie dagen opbouwen.</i>
Stephanus	Handelingen 6:13 <i>En zij lieten valse getuigen optreden, die zeiden: Deze man houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de wet,</i>
De apostel Paulus	Handelingen 21:28 <i>Toen de zeven dagen ten einde liepen, zagen de Joden uit Asia hem in de tempel en brachten heel de menigte in verwarring. Zij sloegen de handen aan hem en schreeuwden: Mannen van Israëel, kom helpen! Dit is de man die overal iedereen onderwijs geeft dat indruist tegen het volk, tegen de wet en tegen deze plaats.</i>

Zijn Gods beloften onvoorwaardelijk?

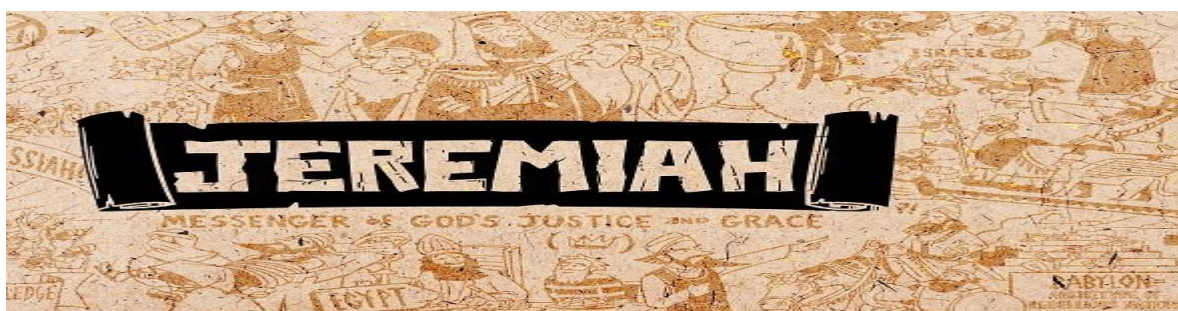
Vandaag zou kritiek op de kerk *de genade* kunnen raken en *de onvoorwaardelijkheid van Gods beloften*, want dat is feitelijk aan de orde in de prediking van Jeremia. Jeremia vraagt zich – wat de tempel betreft – hardop af of dat wel mag; mensen hun zonden vergeven terwijl ze niet van plan zijn hun leven te veranderen. ‘Op die manier ondergraaf je de fundamenten van Gods huis’, zegt Jeremia namens God. De tempel kan zo niet staande blijven, maar zal een puinhoop worden. Er moet een relatie blijven tussen vergeving en bekering, geloof en gehoorzaamheid. Misschien vallen die twee niet altijd samen, maar ze horen wel samen. Bij ongehoorzaamheid zetten we alles op het spel. Wie gelooft heeft alles. Wie ongehoorzaam is aan God verliest alles. Het bijzondere van het Evangelie is dat God de gehoorzaamheid – door het verlossingswerk van onze Heere - heeft opgenomen in het geloof. Wie in de Heere Jezus gelooft ontvangt niet alleen vergeving van zonden, maar ook de Heilige Geest. Met de Heilige Geest ontvangen wij een nieuw hart en daarmee het begin van een nieuwe gehoorzaamheid. ‘God moet het doen’ is onze slogan. Dat mag dan zo zijn, maar de mens is en blijft zelf verantwoordelijk. Wie de eigen verantwoordelijkheid van de mens uit het geloof haalt, sloopt de kerk. Er wordt door alle gelovigen gezegd: ‘Ik kan het niet.’ Maar een gelovig mens gaat met zijn onmacht naar God toe. God wil en zal u een nieuw hart geven, alles wat nodig is om het wel te kunnen. Hij geeft mild en overvloedig. Dat is een belofte van God en God doet altijd wat Hij belooft. Mocht iemand ook hier gemakkelijk over heenstappen, laat u dan weerhouden door de Heere Jezus Christus. Vergis u niet in het Evangelie. De Heere Jezus laat er in de Bergrede geen misverstand over bestaan als het om wet en profeten gaat. De Bergrede Mattheus 5:17-20 *Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen. Want, voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles geschied is. Wie dan een van deze geringste geboden afschaft en de mensen zo onderwijst, zal de geringste genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar wie ze doet en onderwijst, die zal groot genoemd worden in het Koninkrijk der hemelen.*

Tempel en kerk

God redt Jeremia

Jeremia heeft zijn leven te danken aan God en aan de raadslieden die toesnellen vanuit het koninklijke paleis. Eerst letten we op de bijdrage van God aan de redding van Jeremia. God drukt Jeremia op het hart dat hij 'alles precies zo moet doorgeven aan de mensen als God het hem inluistert.' Jeremia 26:2 *Alle woorden die Ik u geboden heb tot hen te spreken. Doe er geen woord van af.* Het kan zijn dat Jeremia dit zo serieus neemt dat hij de boodschap ditmaal heeft opgeschreven. Misschien een beetje vreemd – een profeet die een brief voorleest – maar het zou de indruk kunnen versterken dat hij het niet zelf verzonnen heeft. Wat lezen we namelijk in Jeremia 26:8 *Het gebeurde zodra Jeremia geëindigd had uit te spreken alles wat de HEERE geboden had tot heel het volk te spreken.* Men wachtte keurig tot Jeremia alles gezegd had, wat hij wilde zeggen. Als iemand iets opleest, weet je; er komt een punt en dan is het klaar. Als iemand praat zonder papier moet je maar afwachten wanneer hij er mee ophoudt. Goed, het is niet helemaal zeker – of Jeremia het oplas of uit zijn hoofd sprak – maar duidelijk is wel dat hij zich precies houdt aan wat God hem had opgedragen. We komen deze kanttekening van de HEERE wel vaker tegen in de Bijbel. Zo moet Mozes en Israël zich precies houden aan wat God hem ingeeft. Deuteronomium 4:2 *U mag aan het woord dat ik u gebied, niets toevoegen en er ook niets van afdoen, opdat u de geboden van de HEERE, uw God, die ik u gebied, in acht neemt.* God had dit overigens al eerder tegen Jeremia gezegd (Jeremia 1:7) maar herhaalt het bij deze gelegenheid. Het zou ditmaal weleens kunnen gaan bij Jeremia om het gevaar – niet om iets toe te voegen maar – om iets weg te laten. God laat de profeet namelijk iets zeggen wat later vrij gunstig voor hem uitpakt; misschien redt het zelfs zijn leven op dat moment. God laat de profeet namelijk zeggen 'dat het helemaal niet nieuw is wat ze nu via hem Jeremia te horen krijgen.' Hoe lang en hoe vaak heeft de HEER ditzelfde verhaal al niet verteld. Hoeveel profeten zijn er al niet langsgelopen? God laat duidelijk merken dat Jeremia zeker niet de enige is die dit zegt. Kijk maar. Jeremia 26:5 *door te luisteren naar de woorden van Mijn dienaren, de profeten, die Ik vroeg en laat tot u zend, en u niet hebt willen luisteren.* Het is misschien iets te sterk aangedikt, maar dit zou zomaar de redding van Jeremia geweest kunnen zijn. God brengt mensen op een idee. Als de priesters en de (valse)profeten en het volk de profeet Jeremia wel kunnen doden, zijn er plotseling mensen – en dat niet zomaar mensen uit het volk maar – *oudsten* die zich herinneren dat er honderd jaar daarvoor ook al eens zoiets over Jeruzalem gezegd is namelijk door de profeet Micha. Jeremia 26:17,18 *Wat ze aanhalen van de profeet komt vrij letterlijk uit Micha 3:12 Daarom zal omwille van u Sion als een akker omgeploegd worden, Jeruzalem een puinhoop worden en de berg van dit huis tot hoogten in het woud.* Zou dat kunnen, dat de HEERE in Zijn woorden een stukje bescherming heeft ingebouwd voor de profeet Jeremia? Het lijkt heel goed te passen in de belofte van God om Zijn profeet te beschermen. Jeremia 1:19 *Jeremia had anders – als God hem niet belet had iets aan de tekst te veranderen – misschien de neiging gehad om zich niet te verschuilen achter andere profeten. Het zou kunnen dat hij dit anders weggelaten had. Zo van: 'Ik sta voor mijn eigen profetieën.'* Maar goed – gesteld dat hij die neiging kende – het was goed dat hij daar niet aan toegaf. Het is zijn redding geworden.

Breng uzelf niet nodeloos in gevaar

Waar we elkaar op dit moment gevoelig voor willen maken is het volgende: 'Zeker, het is goed om een sterke Bijbelse mening te hebben over kerk en maatschappij (als men er tenminste ook zelf naar leeft.) Een ding is duidelijk: 'U maakt zich niet erg populair met deze inzichten.' Op zich is dat wellicht onvermijdelijk, maar u hoeft zichzelf niet nodeloos in de problemen te brengen. U mag er alles aan doen wat uw positie onder de mensen kan versterken. U bent kwetsbaar.

Zo werd de positie van Jeremia versterkt door God. God liet Jeremia zeggen: 'Als ik jok, jok ik in commissie, want er zijn vele andere profeten die namens God hetzelfde hebben gezegd.' Hij had een punt. Men kon niet ontkennen, dat wat Jeremia zei ook door veel andere profeten was gezegd. Men kon niet ontkennen dat het dus goed mogelijk was dat God door Jeremia sprak. Daar beriep hij zich op. 'U kunt mij wel doden, maar ik ben alleen maar een doorgeefluik voor Gods woorden. God zegt dit tegen u. Zo is het en niet anders.' Het scheelde maar een haartje of hij was dood geweest, maar hij werd in het gelijk gesteld. Niet alleen God is Jeremia gunstig gezind. Er zijn ook mensen die dicht bij de koning staan die hem gelukkig een warm hart toedragen. Zijn naam is Achikam.

Steun en toeverlaat

Achikam is de zoon van Safan. Safan wordt in 2 Koningen 22:12 de *schrijver van de koning* genoemd. Zo uitzonderlijk als nu de analfabeten zijn, zo zeldzaam waren toen vermoedelijk de mensen die konden lezen en schrijven. Die vaardigheid was misschien nog niet voldoende om het direct tot adviseur van de koning te schoppen, maar het waren duidelijk voorwaarden waar die mensen wel aan moesten voldoen. Blijkbaar – zo ging/gaat het trouwens bij ons ook wel vaak – zijn het bepaalde families die tot de notabelen gaan behoren. Die Safan – de vader – kennen wij namelijk al uit de tijd toen koning Josia, de vader van Jojakim nog op de troon zat. Het was deze Safan die met een paar anderen door Josia gestuurd werd naar Chulda, de profetes. Ook Achikam zijn zoon is er in die tijd al bij. Het was naar aanleiding van de inhoud van het boek Deuteronomium dat in de offerkist was aangetroffen. De koning wilde weten hoe ze er voor stonden nu hij had gezien hoever Israël was afgeweken van zijn God. 2 Koningen 22:12-15 In de tijd van koning Josia staan de lichten voor de HEERE en de profeet Jeremia op groen. Het is uit die tijd dat Jeremia en Safan en zijn zoon Achikam elkaar kennen. Wij hebben het in zo'n geval over *netwerken*. Jeremia had veel sympathie bij deze raadsman van de koning opgebouwd en die was niet zomaar vervlogen toen de wind van richting veranderde en de vlag anders ging wapperen. En toch, de nieuwe koning Jojakim mag dan een zoon van Josia zijn, hij had niet veel met zijn vaders geloof. De reformatie was volledig tot stilstand gekomen en in zijn tegendeel omgekeerd. Safan moet dat met lede ogen hebben aangezien, zonder er veel aan te kunnen doen. Iedereen moet ook wel weer een beetje voorzichtig zijn met zijn eigen positie. Een andere koers kan betekenen dat de koning afscheid neemt van een aantal van zijn raadgevers. De koning heeft al laten blijken – met de moord op de profeet Uria – weinig op te hebben met mensen zoals Jeremia en Safan moet dat ook heel goed gevoeld hebben. Het is waarschijnlijk niet toevallig dat niet Safan maar zijn collega Elnathan achter Uria aangestuurd is om hem uit Egypte terug te halen. Die profeet – die een vergelijkbare boodschap had als Jeremia – heeft het met zijn leven moeten bekopen. Jeremia 26:22 *maar koning Jojakim stuurde mannen naar Egypte: Elnathan, de zoon van Achbor, en andere mannen met hem, naar Egypte. Die haalden Uria uit Egypte en brachten hem naar koning Jojakim. Toen sloeg hij hem met het zwaard en wierp zijn dode lichaam op de begraafplaats van het gewone volk.* De vader van die Elnathan, Achbor was in de tijd van Josia ook bij de delegatie naar Chulda. Jeremia mag van geluk spreken dat Achikam op zijn hand was. Die redde hem deze keer op het tempelplein uit handen van de woedende menigte. Jeremia

26:24 *Maar de hand van Ahikam, de zoon van Safan, was met Jeremia, zodat men hem niet overgaf in de hand van het volk om hem ter dood te brengen.* Het is trouwens niet gezegd dat Elnatan verantwoordelijk is voor de dood van de profeet Uria, maar feit is wel dat de koning hem koos om Uria terug te halen uit Egypte. De steun voor de profeten van de HEERE – die aanvankelijk wel degelijk aanwezig was in de kring van raadgevers rondom de koning – brokkelde blijkbaar snel af. Behalve dan bij Achikam, de zoon van Safan. Dat was iemand die de profeet Jeremia door dik en dun bleef steunen ook toen hij veel sympathie verloor. Het is een familie om een beetje in de gaten te houden. Het zal straks ook weer niet helemaal onverwacht zijn wanneer Nebukadnezar een zoon van deze Achikam – Eljakim – na de verwoesting van stad en tempel in 586 v Chr. benoemt tot gouverneur van Juda.

De schrijver aan het hof

Petrus

Het is niet de bedoeling om te komen tot een soort van beoordeling hoe de profeten Jeremia en Uria het hebben gedaan. Feit is wel dat het met de een, Uria heel abrupt afloopt terwijl op de ander, Jeremia een woord van David van toepassing lijkt, namelijk Psalm 34:20 *De rechtvaardige heeft veel ellende, maar uit dat alles redt de HEERE hem.* Feit is dat God aan Jeremia beloofd had voor hem in te staan. Jeremia 1:19 *Zij zullen tegen u strijden, maar zij zullen niet tegen u op kunnen, want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te redden.* Ons past ook groot respect voor de profeet Uria uit Jeremia 26. Vooral ook omdat hij niet zo'n mooie reeks aan reddingen door de HEERE kan overleggen als Jeremia. Hij moet het helemaal van zijn geloof en zijn roeping hebben. Dat heeft hem zijn leven gekost. Voor hem maken wij een diepe buiging. Later – wanneer wij hem tegenkomen in de hemel – geven we hem een hand bij elke ontmoeting en tonen ons respect. Uit een Bijbelgedeelte als Hebreëen 11:32-40 weten we dat het de ene trouwe rechtvaardige heel anders zal vergaan dan de ander. Er zijn mensen die het heel lang uithouden. Die beschikken over veel geluk en relaties en zeker, God lijkt hen goedgezind. Ze moeten vrezen voor hun leven, maar ontsnappen elke keer aan de dood. Voor anderen is het soms in één klap afgelopen. Neem nu bijvoorbeeld Jakobus, de broer van Johannes en een van de leerlingen van Jezus. Hij was nog niet apostel of het was met hem gedaan. Vermoord vanwege zijn geloof. Handelingen 12:1,2 *Omstreeks die tijd sloeg koning Herodes de hand aan sommigen van de gemeente om hen kwaad te doen. En hij doodde Jakobus, de broer van Johannes,*

met het zwaard. In datzelfde hoofdstuk 12 van het boek Handelingen horen we van de wonderlijke redding van Petrus – ook een apostel – uit de gevangenis. Handelingen 12:17 *En hij gebaarde hun met de hand dat zij zwijgen moesten, en hij vertelde hun hoe de Heere hem uit de gevangenis geleid had.* Petrus redt het. Jakobus niet. Wij weten niet waarom. God weet het. Petrus was op zich ook niet zo'n handige jongen. Hij had geen relaties, zoals bijvoorbeeld wel zijn vriend Johannes. Dat was een bekende van de hogepriester. Het was Johannes – *een andere discipel* – die Petrus binnen had gelaten in de tuin van de hogepriester waar Jezus terecht stond. Johannes noemt zich in zijn eigen Evangelie inderdaad *de andere discipel*, maar ook *de discipel die Jezus liefhad*. In Johannes 20:2 worden deze twee met elkaar vereenzelvigd. *De andere leerling* moet dus wel Johannes zijn. Johannes 18:15,16 *En Simon Petrus volgde Jezus, evenals een andere discipel. Die discipel nu was een bekende van de hogepriester, en hij ging met Jezus het paleis van de hogepriester binnen. Petrus echter stond buiten bij de deur. De andere discipel dan, die een bekende van de hogepriester was, ging naar buiten, sprak met de portierster en bracht Petrus binnen.* Je vraagt je af: 'Hoe komt Johannes daar?' Hoe heeft hij die goede relatie met de hogepriester opgebouwd? De hogepriester is wel de directe tegenstander van de Heere Jezus. Hoe doet Johannes dat? Hoe bestaat het dat de ene christen wel relaties heeft in bepaalde kringen en de ander volstrekt niet? Waarom wordt Petrus in de tuin van de hogepriester aangesproken op zijn relatie met Jezus en Johannes niet? Allemaal vragen die te maken hebben met de mate waarin een gelovig mens er al of niet in slaagt zich in de wereld te bewegen. Johannes heeft een groot *netwerk* zouden wij vandaag zeggen. Toch slaagt Petrus er in om later in Rome een kerk te stichten en ook zelf een Evangelie te laten optekenen en brieven te laten schrijven. Hij doet dat door Silvanus, die wat beter onderlegd is in het Grieks en – ook niet verkeerd – Silvanus kan schrijven. 1 Petrus 5:12 Petrus komt er ook wel maar het duurt ietsje langer en – wat misschien nog wel belangrijker is – God bewaart hem. Dat laatste is overigens geen belofte, maar iets wat gaandeweg telkens opnieuw ervaren werd. Petrus wist dat het volgen van Christus hem de kop kon kosten, maar vond dat het niet aan hemzelf moest liggen. Wat hemzelf betreft probeerde hij zich positief in de maatschappij op te stellen. 1 Petrus 2:16,17 *Leef als vrije mensen, maar niet alsof u de vrijheid hebt als een dekmantel voor slechtheid, maar als dienstknechten van God. Houd iedereen in ere; heb al uw broeders lief; vrees God; eer de koning.* Verderop zegt Petrus nog zoiets. Het laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Je voelt als christen aan dat het geloof ook op weerstand kan stuiten in de omgeving en op verzet kan rekenen. 1 Petrus 4:15,16 *Maar laat niemand van u lijden als een moordenaar of dief, of kwaaddoener, of als iemand die zich met de zaken van iemand anders bemoeit. Als iemand echter als christen lijdt, laat hij zich daarvoor niet schamen, maar God in dit opzicht verheerlijken.* Mensen als Petrus zoeken de moeilijkheden niet op maar deinzen er ook niet voor terug. Het kan verschillend lopen met de een of met de ander ook al staan beiden voor het Evangelie. We doen er niet verstandig aan om ons met andere gelovige christenen te vergelijken.

Petrus en Johannes

Petrus en Johannes

God gaat met ieder van ons Zijn eigen weg. Neem nu Petrus en Johannes. De Heere Jezus voorzegt dat Petrus zijn leven in gevangenschap zal beëindigen. Petrus, de regelneef – die ook nog eens haantje de voorste was – zou op een gegeven moment totaal afhankelijk zijn van mensen die hem weinig genegen zijn. Jezus zegt dit in Johannes 21:18,19 *Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: Toen u jonger was, omgordde u uzelf en liep u waar u wilde; maar als u oud geworden bent, zult u uw handen uitstrekken, en een ander zal u omgorden en u brengen waar u niet heen wilt. En dit zei Hij om aan te duiden met wat voor dood hij God verheerlijken zou. En nadat Hij dit gezegd had, zei Hij tegen hem: Volg Mij!* Petrus kijkt naar Johannes en vraagt aan Jezus: ‘En hij dan?’ Foute vraag. Dat moeten we volgens de Heere niet doen, onszelf met anderen vergelijken. De reactie van de Heere spreekt duidelijke taal. Johannes 21:21,22 *Toen Petrus deze zag, zei hij tegen Jezus: Heere, maar wat zal er met hem gebeuren? Jezus zei tegen hem: Als Ik wil dat hij blijft totdat Ik kom, wat gaat het u aan? Volgt u Mij!* Johannes is wel heel oud geworden – ouder dan honderd jaar volgens de verhalen – maar hij heeft de wederkomst niet gehaald, zoals sommigen dachten. Zou dat lukken om uzelf als gelovig christen niet met medegelovigen – hoe het hen vergaat – te vergelijken?

Paulus

Paulus

Van Paulus is de uitspraak dat hij *de Joden een Jood en de Grieken een Griek wil zijn*. Paulus is een soort kameleon. Hij kan zomaar de schutkleuren van zijn omgeving aannemen. Dat maakt het vertrouwen in hem niet altijd groter. Mensen die het ‘trucje’ doorhebben vragen zich af hoe authentiek dit is of ‘wat het Joodse of niet-Joodse dan waard is’. Voor Paulus is echter maar een ding belangrijk en dat is ‘Hoe vind ik toegang met mijn Evangelie tot het hart van de mensen’. Daar doet en laat hij veel voor. Zo neemt hij geen geld of onderdak aan van nieuwe christenen en hij probeert zich – zoals gezegd – aan te passen aan zijn omgeving. Dat pakte trouwens lang niet altijd gelukkig voor hem uit. Zo had hij – om te bewijzen dat hij nog steeds een Jood was – vier mannen met zich meegenomen naar de tempel in Jeruzalem om zich te laten reinigen en een offer te brengen. Handelingen 21:26 *Toen nam Paulus de mannen mee en de dag daarna reinigde hij zich samen met hen, ging de tempel binnen en maakte bekend wanneer de dagen van de reiniging vervuld zouden zijn, namelijk wanneer voor ieder van hen het offer zou worden gebracht.* Maar dit pakte heel anders uit dan de apostel had kunnen bevroeden. Het tempelplein kwam in opschudding toen iemand riep ‘dat Paulus Grieken = niet-Joden meegenomen had naar de tempel.’ Hij was bijna gelyocht ware het niet dat de Romeinse soldaten net op tijd vanuit de burcht Antonia – die uitkeek op het tempelplein – het plein opstormden en Paulus ontzetten. Het liep goed voor hem af, maar toen de apostel dacht met zijn levensverhaal de Joodse gemeenschap wel even om te krijgen, zat hij er helemaal naast. Men accepteerde zijn bekering tot het christendom van geen kant. De Joodse gemeenschap wilde zelfs de rechtszaak tegen Paulus niet afwachten, maar probeerde hem te vermoorden. Toen Paulus’ neefje – zijn zuster woonde in Jeruzalem – dit gerucht opving en Paulus in de gevangenis waarschuwde, liet Paulus het melden aan het Romeinse gezag en werd hij diezelfde nacht nog met

een grote escorte naar Caesarea gebracht. Handelingen 23:16 *Maar toen de zoon van Paulus' zuster van deze hinderlaag hoorde, ging hij naar de kazerne toe; hij ging naar binnen en berichtte het aan Paulus.* Paulus wilde onder geen beding terug naar Jeruzalem. Toen het toch die kant op leek te gaan beriep hij zich op de keizer, wat er in resulteerde dat hij in Rome een tijdlang onder huisarrest doorbracht. Goed – en daar heb je dan Paulus weer ‘die uit het nadeel altijd een voordeel weet te halen’ – die gevangenschap had ook gunstige kanten. Zo kon Paulus het Evangelie vertellen aan allerlei vorsten en hoogwaardigheidsbekleders; iets waar God hem toe geroepen had. Handelingen 9:15 *Maar de Heere zei tegen hem: Ga, want deze is voor Mij een uitverkoren instrument om Mijn Naam te brengen naar de heidenen en de koningen en de Israëlieten.*

Paulus; God doet alle dingen meewerken ten goede.

Paulus is inderdaad een voorbeeld voor alle gelovigen door de manier waarop hij bijzonder moeilijke omstandigheden in hun voordeel weet te duiden. Zo werd hij een keer gestenigd met bijna fatale gevolgen. Paulus haalde uit dit voorval ‘dat het hem overtuigde van de noodzaak om altijd op God te vertrouwen die doden opwekt.’ 2 Korintiërs 1:8-10 *Want wij willen niet, broeders, dat u geen weet hebt van onze verdrukking, die ons in Asia overkomen is: dat wij het uitermate zwaar te verduren hebben gekregen, boven ons vermogen, zodat wij zelfs aan ons leven wanhoopten. Ja, wij hadden voor ons eigen besef het doodvonnis zelf al ontvangen, opdat wij niet op onszelf zouden vertrouwen, maar op God, Die de doden opwekt. Hij heeft ons uit zo'n groot doodsgevaar verlost, en Hij verlost ons nog. Op Hem hebben wij de hoop gevestigd dat Hij ons ook verder verlossen zal.* De levensbedreigende situaties wisselden elkaar voor Paulus in snel tempo af. De ene keer wilde men hem vermoorden, de andere keer sloeg het schip – waarin hij vervoerd werd naar Rome – stuk op de rotsen. Wonder boven wonder bracht hij het er elke keer levend vanaf. Zelf kan Paulus zijn enerverende leven goed en redelijk kort beschrijven. 2 Korintiërs 11:23-29 *Zijn zij dienaars van Christus? – ik spreek als een waanzinnige – ik sta boven hen; in ingespannen arbeid veel vaker, in slagen bovenmate, in gevangnissen veel vaker, dikwijls in doodsgevaar. Van de Joden heb ik vijfmaal de veertig min één zweepslagen ontvangen. Driemaal ben ik met de roede gegeseld, eenmaal ben ik gestenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een heel etmaal heb ik in volle zee doorgebracht. Op reis was ik vaak in gevaar door rivieren, in gevaar door rovers, in gevaar van de kant van volksgenoten, in gevaar van de kant van heidenen, in gevaar in de stad, in gevaar in de woestijn, in gevaar op zee, in gevaar onder valse broeders, in inspanning en moeite, vaak in nachten zonder slaap, in honger en dorst, vaak in vasten, in koude en naaktheid. Afgezien van wat van buitenaf komt, overvalt mij dagelijks de zorg voor alle gemeenten. Als iemand zwak is, zou ik dan omwille van hem niet zwak zijn? Struikelt iemand, zou ik dan niet branden van verontwaardiging? Als er geroemd moet worden, dan zal ik roemen in mijn zwakheid.* Paulus wordt bij wijze van spreken onder *beproevingen* bedolven. Het ene is nog niet voorbij of het andere staat alweer voor de deur. Ze – de duivel en de tegenstanders – laten die man niet met rust. Ze gunnen hem geen tijd, want ze zijn veel te bang voor hem en het Evangelie dat hij uitdraagt. Dat is dan weer de andere kant van het verhaal. Ook wel goed

om te zien dat de duivel gebruik maakt van mensen – tegenstanders – maar ook van de natuur, met haar stormen en ziekten en narigheden om mensen het leven zuur te maken en als het kan uit te schakelen. Maar God is er ook nog. Hij redt Zijn dienaar uit alle toestanden. Saignant detail is dat God de beproevingen – althans sommige – ook wel ‘nuttig’ vindt voor Paulus. Dat is blijkbaar nodig om hem met de beide voeten op de grond te houden. 2 Korintiërs 12

De Heere Jezus

Jezus

De Heere Jezus is echt Majesteitelijk ook als het gaat om de lijdensweg, die Hij moet gaan. Een ding is duidelijk de Heere Jezus geeft Zijn leven om de wereld te verlossen. Niemand pakt het Hem af. Zoiets zegt de Heere ook letterlijk bij Johannes. Johannes 10:18 *Niemand neemt het Mij af, maar Ik geef het uit Mijzelf; Ik heb macht het te geven, en heb macht het opnieuw te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen.* En dat is dan ook wat we zien. Op een gegeven moment willen de inwoners van Nazareth Jezus van de rots gooien en te pletter laten vallen. Op het laatste moment keert Jezus Zich om en beent Zich een weg door de splijtende menigte. Lucas 4:28-30 *En allen in de synagoge werden met woede vervuld toen zij dit hoorden, en zij stonden op, dreven Hem de stad uit en brachten Hem op de top van de berg waarop hun stad gebouwd was, om Hem van de steilte af te werpen. Maar Hij liep midden tussen hen door en ging weg.* Jezus wist heel goed dat Hij ging lijden en sterven en dat dat nodig was om de wereld te verlossen van de schuld en de dood en de duivel. Jezus spreekt het tot driemaal toe hardop uit. Marcus 8:31 *En Hij begon hun te onderwijzen dat de Zoon des mensen veel moest lijden en verworpen worden door de oudsten en overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden en na drie dagen opstaan.* Maar daar was Jezus wel Zelf bij was. Niemand kon Hem zomaar iets aandoen. Daar paste de Heere wel voor op. Johannes 7:30 *Zij probeerden Hem dan te grijpen, maar niemand sloeg de hand aan Hem, want Zijn uur was nog niet gekomen.* Het is niet zo dat Jezus Zijn eigen lijden ensceneert, maar Hij is en blijft wel de baas. Of het nu de hogepriester is die Jezus ondervraagt of Pilatus, ze moeten allemaal in Hem hun meerdere erkennen. Het is niet toevallig dat Pilatus zijn handen in water wast – met andere woorden – ‘dat het niet aan hem ligt’. Dat is niet alleen omdat Pilatus’ vrouw hem waarschuwde zich niet met Jezus te vergalopperen, maar ook omdat hij in de korte tijd dat hij Hem leerde kennen, respect voor Hem kreeg. Mattheus 27:19 *Toen hij op de rechterstoel zat, stuurde zijn vrouw hem een boodschap: Laat je toch niet in met deze Rechtvaardige, want ik heb vandaag in een droom veel om Hem geleden.* Ook aan het kruis genageld viel het op dat Jezus niet schold en vloekte, maar rustig Zichzelf bleef. Het is uiteindelijk God Zelf Die wil dat Zijn Zoon deze weg gaat en Jezus gaat daarin mee. Zijn lijden en sterven is nodig om de mensheid te verlossen. Daar doet de Heere het voor; voor God en de wereld. Deze waardige houding ontlokt de Romeinse hoofdman de ontboezeming dat Jezus – volgens hem – een rechtvaardig mens was. Lucas 23:47 *Toen de hoofdman over honderd zag wat er gebeurd was, verheerlijkte hij God en zei: Werkelijk, deze Mens was rechtvaardig.* Marcus en Mattheus zeggen wat hij daarmee bedoelde. *Hij was werkelijk Gods Zoon.* Toch laat Jezus niet met Zich sullen. Hij heeft de touwtjes in handen.

Het zegt bijvoorbeeld wel wat dat de Heere zo nu en dan ook gebruikt maakt van de machtsverhoudingen die er spelen. Om een voorbeeld te noemen; Een niet te onderschatten macht wordt gevormd door het volk. De Farizeeën en de hogepriesters stellen Jezus op een gegeven moment de vraag *‘wie Jezus de bevoegdheid heeft gegeven’*. Als de Heere hier eerlijk op antwoordt kunnen zijn tegenstanders scoren voor open doel. Dat gaat niet gebeuren. Oneerlijkheid is ook geen optie. Dan stelt de Heere een tegenvraag. Als zij die eerlijk beantwoorden zal Hij het ook doen. Lucas 20:1-8 Jezus maakte gebruik van het feit dat Johannes de Doper een groot aanzien genoot bij de gewone man. Als de Farizeeën antwoordden wat ze dachten hadden ze een groot probleem met de massa. Maar dat andere antwoord konden ze toch ook niet over de lippen krijgen. Op die manier ontkwam de Heere aan een antwoord dat Hem in de problemen gebracht zou hebben. Het is duidelijk dat de macht van het volk groot is. Op Goede Vrijdag is het volk om. Massaal roepen ze: *‘Kruisig Hem’*. Hoe die plotselinge omslag mogelijk is – van *lang leve de koning* naar *kruisig Hem* binnen een week – moet je de mensen vragen. Mattheus 21:9/27:22 Zo snel kan het blijkbaar gaan van sympathie naar antipathie, van *voor* naar *tegen*.

De zeven kruiswoorden

Lucas 23:34	En Jezus zei: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.
Lucas 23:43	En Jezus zei tegen hem: Voorwaar, zeg Ik u, heden zult u met Mij in het paradijs zijn.
Johannes 19:26,27	Toen nu Jezus Zijn moeder zag en de discipel die Hij liefhad, bij haar zag staan, zei Hij tegen Zijn moeder: Vrouw, zie, uw zoon. Daarna zei Hij tegen de discipel: Zie, uw moeder.
Mattheüs 27:46	Ongeveer op het negende uur riep Jezus met een luide stem: Eli, Eli, lama sabachtani? Dat betekent: Mijn God, Mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?
Johannes 19:28	Hierna zei Jezus, omdat Hij wist dat nu alles volbracht was, opdat het Schriftwoord vervuld zou worden: Ik heb dorst!
Johannes 19:30	Toen Jezus dan de zure wijn genomen had, zei Hij: Het is volbracht! En Hij boog het hoofd en gaf de geest.
Lucas 23: 46	En Jezus riep met luide stem en zei: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.

De zeven kruiswoorden van de Heere Jezus

Hoewel het duidelijk is dat de Heere zwaar te lijden heeft onder de druk van vervolging en verwerping – uitlopend op de kruisiging en de dood – krijgt de Bijbellezer de indruk dat Hij *de zeven kruiswoorden* niet alleen uitroept als gekweld mens. Dat ook, maar die zeven woorden zijn toch ook – en misschien vooral – voor Zijn volgelingen bedoeld. Voor hen vormen verschillende woorden een sleutel naar het verstaan van wat er gebeurt. Ook laten *de kruiswoorden* zien dat wat er gebeurt de vervulling is van Gods Woord. Elk woord is in zo’n geval op zichzelf ook deel van een groter geheel – bijvoorbeeld van een hele Psalm – die mee resoneert met klank en betekenis. Zo komen de woorden die de Heere Jezus aan het kruis uitroept in Mattheus 27:46 *Eli, Eli, lama sabachtani?* *Dat wil zeggen: ‘Mijn God, Mijn God, waarom hebt u mij verlaten?’* uit Psalm 22:2 *Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten, bent U ver van mijn verlossing, van de woorden van mijn jammerklacht?* Niet alleen de god-verlatenheid komt duidelijk en in de eerste plaats tot uitdrukking in deze Psalm, maar ook het godsvertrouwen ondanks alles en – niet te vergeten – de uiteindelijke redding. Psalm 22:22,23 *Ja, U hebt mij verhoord. Ik zal Uw Naam mijn broeders vertellen, in het midden van de gemeente zal ik U loven.*